

Slechtvalk op Dikke Toren 2003-2004

Geschreven door: Gijs van den Ende (zeeeeend@zeelandnet.nl)

Op 14 oktober 2003 vond ik onder de Dikke Toren in Zierikzee een geruide eerste handpen van een Slechtvalk (*Falco peregrinus*). Dit jaar was het dus niet een prooirest die de aanwezigheid van deze daar regelmatig pleisterende roofvogel verraadde. Een week later werden pas prooiresten in de vorm van veren en de kop van een Merel aangetroffen. De laatste prooiresten werden in de eerste week van april verzameld. Zichtwaarnemingen waren er op 26 december, 12 februari en 30 maart. Het ging om een volwassen wijfje dat zat te rusten op één van de pinakels van de toren. Ze zat telkens aan de lijszijde. De, zeer waarschijnlijk zelfde vogel, pleisterde ook regelmatig in de karrevelden achter de Kistersinlaag op 3-4 km van Zierikzee. Vanaf eind november tot begin

maart nam ik daar diverse malen een vrouw Slechtvalk zittend op een paaltje waar.

Prooisoort		Aantal	Gemiddeld gewicht (g)	Totaal gewicht (g)	Weeknummers vondsten
Fuut		1 (-1)	1060	-	7
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	3 (-3)	325	-	1 (2x), 6
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	1	900	900	14
Goudplevier	<i>Pluvialis apricaria</i>	11(-4)	215	1505	46 (2x), 49 (2x), 52, 2, 7, 8, 12, 13 (2x)
Kanoet	<i>Calidris canutus</i>	1	176	176	7
Kluut	<i>Avocetta recurvirostra</i>	1	317	317	14
Tureluur	<i>Tringa tetanus</i>	1	129	129	14
Rosse Grutto	<i>Limosa lapponica</i>	4 (-3)	321	321	7
Houtsnip	<i>Scolopax rusticola</i>	2	315	630	46, 48
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	1	515	515	50
Soepduif	<i>Columba livia forma domestica</i>	4 (-2)	370	740	49, 50, 9, 14
Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	200	200	50
Merel	<i>Turdus merula</i>	1	88	88	43
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	1	229	299	44
Totaal		33	369	5820	

Tabel 1. Door Slechtvalk *Falco peregrinus* geslagen prooien die werden verzameld onder de Dikke Toren in het centrum van Zierikzee in de periode 21 oktober 2003 tot en met 5 april 2004. De negatieve getallen tussen haakjes betreffen prooien die niet werden opgegeten. Voor het totaalgewicht zijn ze niet meegerekend.

Ook nu is het weer duidelijk dat de Slechtvalk zich met deze prooien niet de hele verblijfsperiode in leven zou hebben kunnen houden. Uitgaande van een verblijfsduur van 24 weken (168 dagen) zou de gemiddelde dagconsumptie $5820 - (15\% \text{ bot en veren}) = 4947 : 168 = 29,4$ gram zijn. Dat is maar 21% van de 141 gram die een vrouwtje Slechtvalk dagelijks nodig heeft. Het is dus duidelijk (zie boven) dat de vogel ook elders heeft gepleisterd. Natuurlijk is het wel zo dat lang niet alle prooiresten gevonden zullen zijn, ondanks het feit dat er bijna dagelijks naar werd gezocht.

© Martin Mollet
Volwassen Slechtvalk. 19 maart 2005. Foto Martin Mollet.

Opvallend is het grote aantal niet opgegeten prooien. Ik heb geprobeerd een verklaring te vinden voor dit fenomeen dat ik ook in voorgaande jaren tegenkwam. Zou de vogel zijn prooi tijdens de landing op de toren hebben moeten loslaten? Zoiets zou je bij stormachtig weer verwachten. Helaas beschik ik niet over windsnelheidswaarnemingen uit Zierikzee, dus heb ik me moeten behelpen met die van Vlissingen. Ik heb bij de datum van elke "verloren" prooivondst de maximale windsnelheid van die dag opgezocht. Daaruit blijkt geen

duidelijk verband tussen prooiverlies en hoge windsnelheid. Rond een hoge toren, zoals de Dikke Toren in Zierikzee, ontstaan bij het aanwakkeren en draaien van de wind heel vaak rukwinden en rare wervelingen; mogelijk is dat een verklaring voor het grote prooiverlies. In de hele pleisterperiode is de maximale windkracht trouwens geen enkele week voortdurend onder de 5 Bft. geweest.

Een andere mogelijkheid is dat het prooien waren die "op voorraad" werden gehouden en later door Zwarte Kraaien zijn verslept en zo naar beneden zijn gevallen. Slechts één keer vond ik een prooi waaraan op de grond, dus onderaan de toren, nog was gegeten. Het was een onthoofde Houtsnip met eromheen uitgetrokken lichaamsveren en sporen van vraat aan de borst. Of de Slechtvalk dan wel een Zwarte Kraai hier de dader van was, heb ik niet kunnen vaststellen. In ieder geval werden van de 33 gevonden prooien er 13 niet opgegeten. In gewicht vertegenwoordigen deze prooien samen 4598 gram, dat is 44,1% van het totaal aan gevangen prooigewicht! Een slecht rendement van alle jachtinspanningen van de vogel.

Literatuur

- ❖ *Brown L.* 1976. *British Birds of Prey*. Collins, London.
- ❖ *Brown R., Ferguson J., Lawrence M. & Lees, D.* 1995. *Vogelssporen*. B.V. Uitgeversmaatschappij Tirion, Baarn.
- ❖ *CBS.* 1994. *Ornithologisch Basisregister (elektronische publicatie)*. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.
- ❖ *Cramp S. & Simmons, K.E.L. (eds.)*. 1983. *Handbook of the Birds of Europe, The Middle East and North Africa, Volume 2*. Oxford University Press, Oxford.
- ❖ *Ende G.F.C. van den.* 2001. *Overwinterende Slechtvalken (*Falco peregrinus*) in Zierikzee. De Takkeling (9): 2001 (1)*.
- ❖ *Ratcliffe D.* 1991. *The Peregrine Falcon*, T. & A.D. Poyser, London.